

UDK:636.084.02

SIGIRLARNING MASULDORLIGINI OSHIRISHDA OG'IZ SUTI BILAN OZIQLANTIRISHNING AHAMIYATI

A.Yangiboyev

*Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va
biotexnologiyalar universitetining Toshkent filiali dotsenti*

T.Karimov

*Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va
biotexnologiyalar universitetining Toshkent filiali tayanch doktoranti*

I.Xolbo'tayev

*Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va
biotexnologiyalar universitetining Toshkent filiali assistenti*

Anotatsiya

Ushbu maqolada sut yo'nalishidagi Golshtin zotli qoramollarning go'sht mahsuldorligini oshirishda shirali ozuqalar bilan oziqlantirish qoramollarning o'sish va rivojlanishiga ta'sir qiluvchi asosiy omillardan biri sifatida qaralmoqda. Mamlakatimizning yetakchi olimlarining ta'kidlashicha, oziqlantirish orqali o'sish hajmiga va shunga mos ravishda qoramollarning mahsuldorligini oshirish mumkin. Ozuqa ratsionidagi o'zgarishlar qoramol organizmidagi metabolik jarayonlarga, shuningdek, alohida to'qimalar va organlarning o'sishi va rivojlanishiga ta'sir qiladi deb hisoblashadi. Go'sht uchun boqilgan yosh qoramollar uchun yaxshi sharoitlarini yaratish va to'liq muvozanatli ovqatlanishni ta'minlash orqali ulardan muddatidan oldin yuqori tirik vazn va sifatli go'sht olish mumkinligi haqida bir qator ilmiy tahlillar va izlanishlar to'g'risida ma'lumotlar keltiriladi.

Kalit so'zlar: sigir, buqa, sut, go'sht, qoramol, zot, mahsuldorlik, ozuqa, poda, nasl, ratsion, konsentrat.

Annotation

In this article, the work carried out in the field, the results of scientific research and observations, as well as the conclusions of a number of scientists within the framework of this topic, are described. Today, the demand of the population for milk and meat products is increasing day by day, and in turn, it is necessary to know the methods of increasing the meat productivity of dairy cattle breeds, not only milking them. For this purpose, we have analyzed the scientific works and sources of world scientists to overcome this problematic topic.

Key words: cow, bull, milk, meat, cattle, breed, productivity, feed, herd, breed, ration, concentration.

Аннотация

В данной статье описаны работы, проведенные на местах, результаты научных исследований и наблюдений, а также выводы ряда ученых в рамках данной темы. Сегодня потребность населения в молоке и мясной продукции возрастает с каждым днем, а в свою очередь необходимо знать методы повышения мясной продуктивности молочных пород скота, а не только их доения. Для этого мы проанализировали научные труды и источники мировых учёных по преодолению этой проблемной темы.

Ключевые слова: корова, бык, молоко, мясо, крупный рогатый скот, порода, продуктивность, корм, стадо, порода, рацион, концентрация.

Asosiy qism

Qoramol go'shti ishlab chiqarishni takomillashtirishning istiqbollari

Yaxshi rivojlangan buzoqlarni olish va boqish uchun bug'oz sigirlarni saqlash va boqish uchun maqbul sharoitlarni yaratish kerak, chunki homila homiladorlikning so'nggi ikki oyida yeng intensiv o'sadi va agar bu davrda bug'oz sigir boqilsa va zoogigienik va zootexnik talablarga muvofiq saqlanmasa, ulardan yashovchanligi pasaygan buzoqlar tug'iladi. Yaxshi rivojlangan buzoqlarni olish uchun ularni tug'ilgandan keyingi birinchi soatdan boshlab sifatli ozuqalar bilan boqish kerak. Tajribadagi buqalar tug'ilgandan keyingi birinchi soat ichida sinash orqali og'iz suti bilan majburan oziqlangan. Og'iz suti sog'lom sigirdan oldindan olingan, uning sifati aniqlangan va muzlatilgan holda saqlangan. Sigir tuqqandan, og'iz suti eritilib, 37-39⁰s haroratga keltirildi va buzoqlar og'iz suti bilan oziqlantirildi.

Buzoqlarning go'sht mahsuldorligi bo'yicha genetik salohiyatini to'liq ro'yobga chiqarishi uchun yosh qoramollarni go'sht uchun boqish bilan bog'liq barcha texnologik talablar qat'iy bajarildi.

Buqa buzoqlarini yetishtirish texnologiyasiga qat'iy rioya qilish zarurati yangi tug'ilgan buzoqning mutlaqo immuniteti yo'qligi bilan izohlanadi. Tug'ilgandan so'ng u sigirning ichida bo'lgan davrga nisbatan himoyasiz hisoblanadi. Buzoq tug'ilgandan so'ng u turli mikroorganizmlarga, shu jumladan patogen mikroorganizmlarga duch keladi.

Ma'lumki og'iz sutida ko'plab antikorlar, immunoglobulinlar mavjud. Og'iz sutini iste'mol qilgandan so'ng, buzoq tanasida passiv immunitet hosil bo'ladi, bu buzoq hayotining birinchi kunlarida uni turli kasalliklardan himoya qiladi.

Og'iz suti buzoqqa tug'ilgandan keyingi birinchi soatda berilishi kerak, chunki u boqilayotgan har bir soat ichida undagi immunitet tanalari soni yeksponent ravishda kamayadi. Og'iz sutini iste'mol qilgandan so'ng, antikorlar ichak devoridan 6-12 soat davomida yaxshi o'tadi. Bir yarim kundan keyin og'iz sutidagi immunoglobulinlar ichak devorlari orqali o'tadi va ularning buzoq tanasiga ijobiy ta'siri kamayadi.

Bizning tadqiqotlarimizda, tug'ilgandan keyingi birinchi soat ichida tajribadagi buzoqlar sinov uchun har bir buzoq vaznining 10% miqdorida og'iz suti bilan majburan oziqlantirildi. Og'iz sutini birinchi ichishdan 12 soat o'tgach buzoqlar 2 litr ichdi.

Tug'ilgan buzoqlarni quritish uchun infraqizil lampalar bilan jihozlangan alohida kataklarga joylashtirildi. Buzoqlar bu qafaslarda 24-36 soat saqlandi. Qurtilgan buzoqlar ochiq havoda yakka tartibdagi uylarga ko'chirildi. Yakka tartibdagi uylardan foydalanish buzoqlarning barqaror immunitetini va turli kasalliklarga chidamliligini rivojlantirishga imkon beradi, hayotning ushbu bosqichida buzoqlarning kasal bo'lishiga yo'l qo'ymaslik kerak. Ko'pgina olimlar va amaliyotlarning tadqiqotlari shuni isbotladiki, agar buzoq nafas olish yoki ichak kasalliklariga chalingan bo'lsa, keyinchalik kasal bo'lmagan tengdoshlariga nisbatan mahsuldorlik darajasi biroz pasayadi.

Buzoqlarni boqishda muhim omil bu ularning qulay parvarishi, bu to'g'ridan-to'g'ri xo'jalikning ichki imkoniyatiga bog'liq. Bundan tashqari, ularning alohida ishlab chiqarishda buzoqlarni o'sishi uchun maqbul sharoitlarni yaratishga imkon beradigan turli xil texnologik yechimlar qo'llanilganyu. Sut sifati uchun yeng tejamkor pasterizatsiya uzoq muddatli yekanligi nazariy jihatdan asosli va uzoq muddatli amaliyot bilan tasdiqlangan bo'lib, unda sut 63-65 gacha qizdiriladi va 30 daqiqa davomida saqlanadi. Ushbu rejimda ishlatiladigan sut haroratga ta'sir qiladi, bu patogen bakteriyalarning ko'pini yo'q qiladi. Bu usul xavfsiz hisoblanadi chunki u ko'pchilik patogen bakteriyalarni yo'q qilish va sut tarkibidagi immunoglobulinlarni deyarli to'liq tejash imkonini beradi.

Xulosa

1. Xulosa o'rnida shuni aytish mumkinki Golshten buqalari tanasining uchdan bir qismi yaxshiroq rivojlangan, ular orqa kengligidagi oq-qora hamkasblaridan sezilarli darajada oshib ketgan, farq 2,6 sm edi. 14 oylik buqalarning eksperimental guruhidagi go'sht tarkibi indeksi 85,4% ni tashkil etdi, nazorat guruhida u 81,9% ga teng edi.

Keyingi tadqiqotlar turli xil sut zotlari va liniyalariga mansub Golshten buqalarini etishtirishning texnologik usullarini yaratish va takomillashtirishga, ularni sut va sutdan keyingi davrda intensiv etishtirishga qaratish lozim.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. V.G.Ryadchikov. Qishloq xo'jalik hayvonlarini oziqlantirish asoslari 2014. Krosnadar 616 bet.
2. Azhmuldinov Ye. A., Shayaxmetov V. G., Shvindt V. I. pulpada mol go'shti ishlab chiqarish yosh qoramollarni boqish / Ye. A. Azhmuldinov, V. G. Shayaxmetov, V. I. Shvindt. - Matn: to'g'ridan-to'g'ri / / chorvachilik mahsulotlarini ishlab chiqarish va qayta ishlash texnologiyasini takomillashtirish:

- Butunrossiya ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari. Volgograd, 2005, II qism, 183-186 betlar.
3. A.Yangiboyev, I.Xolbo'tayev, N.Sattorov. Utilization of nitrogen and mineral substances by the organism in the care of ross-308 broiler chicks with the help. International Conference on Developments in Education Hosted from Toronto, Canada <https://econferencezone.org> 21 st August – 2024 9-16 bet
 4. Zelenkov P. I., Karatunov V. A. sut davrida boqish intensivligiga qarab Golshteyn buzoqlarining go'sht mahsuldorligining xususiyatlari. - Matn: to'g'ridan-to'g'ri // ish yuritish / Kuban Davlat agrar universiteti. - 2008. - 10-Son. - p. 159-163.
 5. Kayumov F. G., Barinov V. E., Mandjiev N. V. Qalmoq qoramollari va uni takomillashtirish yo'llari. - Orenburg; Yelista: OOO "agentligi " Pressa", 2015. - 158 p. - matn: to'g'ridan-to'g'ri.
 6. A.Yangiboyev, I.Xolbo'tayev, N.Sattorov. Tetrabiotik yordamida broyler jo'jalarini parvarishlashda ozuqa moddalari va energiyaning organizm tomonidan o'zlashtirilishi. International Conference on Developments in Education Hosted from Saint Petersburg, Russia <https://econferencezone.org> July - 23rd 2024 10-17 bet.
 7. A.Yangiboyev, I.Xolbo'tayev, A.Narimov. Tuxum yo'nalishidagi jo'jalarni Quruq sut ozuqa qo'shimchasi yordamida parvarishlashda Aniqlash tajribasini o'tkazish natijalari Open Academia: Journal of Scholarly Research Volume 1, Issue 8, August, 2024 ISSN (E): 2810-6377 Website: <https://academiaone.org/index.php/4> 1-5 bet.
 8. I.R.Xolbo'tayev - Broiler jo'jalarining tirik vazn dinamikasi, o'sish intensivligi va yashovchanligiga Tetrabiotik probiotigining ta'siri. Chorvachilik va naslchilik ishi ISSN-2181-9459 Ilmiy-amaliy jurnal №4 2024 yil 18-21 bet.
 9. I.R.Xolbo'tayev Effect of tetrabiotic probiotic on quantitative and qualitative indicators of broiler chicken meat. Neo science peer reviewed journal volume 24, august - 2024 ISSN (e): 2949-7701 www.neojournals.com 1-6 papers
 10. Kosilov V. I. turli genotipli oq-qora va Simmental qoramollarning go'sht sifatleri. - Orenburg: Orenburg Davlat Agrar Universiteti, 2006. – 196 b
 11. Kalashnikov, A. P. qishloq xo'jaligi hayvonlarini boqish normalari va parhezleri: o'quv usuli. talabalar uchun qo'llanma / A. P. Kalashnikov, V. V. Shcheglov, N. G. Pervov.- M.:Agropromizdat, 2003 Yil.-456 s.